

v evropské politice (30. 1. – 5. 2. 2017)

Událost týdne:

5. února zrušila rumunská vláda kontroverzní nařízení o beztrestnosti některých korupčních činů, proti kterému v předcházejících dnech protestovaly v rumunských městech statisíce lidí a proti němuž podal stížnost k ústavnímu soudu rumunský prezident Klaus Iohannis. Vláda opatření obhajovala potřebou ulevit přeplněným věznicím. Podle komentátorů by však z opatření těžila řada sociálnědemokratických politiků odsouzených v poslední době za korupci. Nařízení, jež nemělo podléhat ani souhlasu parlamentu, zkritizovala i Evropská komise. Rumunský sociálnědemokratický premiér Sorin Grindeanu nadále trvá na prospěšnosti nařízení, jemuž dle něj občané vlivem špatné komunikace neporozuměli, a chystá nový návrh zákona, který však předloží ke schválení parlamentu. Podle rumunských médií pokračovalo v demonstracích i po stažení dekretu až půl milionu protestujících, požadujících demisi vlády.

31. ledna oznámil polský Institut národní paměti (IPN), že se podle odborníků shoduje písmo legendárního vůdce protikomunistického hnutí Solidarita a polského exprezidenta Lecha Walesy s písmem agenta polské komunistické tajné policie s krycím jménem Bolek. Vedení IPN je přesvědčeno, že Walesa v 70. letech s tajnou policií spolupracoval. Walesa čelil podezření ze spolupráce s komunistickou policií již dříve. Všechna obvinění ovšem označil za nepravdivá, což v roce 2000 potvrdil i zvláštní lustrační soud.

2. února vyzdvihla německá kancléřka Angela Merkelová během schůzky s tureckým prezidentem Recepem Tayyipem Erdoganem v Istanbulu význam svobody projevu a tisku v Turecku a zdůraznila, že i opozice je součástí demokracie. Na nadcházející referendum o zavedení prezidentského systému v zemi by podle ní měli dohlížet pozorovatelé Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě.

3. února se uskutečnil summit EU na Maltě, na němž se nejvyšší představitelé unijních zemí shodli na konkrétním plánu uzavření migrační trasy z Libye do Itálie. Základem plánu má být finanční i logistická podpora libyjské pobřežní stráže, pomoc s ochranou jižní hranice či s budováním kapacit pro uprchlíky. Navzdory opakovaným znepokojujícím prohlášením amerického prezidenta Donalda Trumpa o budoucnosti eura či EU obecně dali evropští státníci najevo přání udržet dobré vztahy s novou americkou administrativou, ovšem při zachování vlastních hodnot.

3. února obvinilo Rusko ukrajinskou armádu z nočního ostřelování Doněcku na východě Ukrajiny, tedy oblasti kontrolované proruskými separatisty, při němž zemřeli dva civilisté a 13 dalších bylo zraněno. Rusko útok označilo za porušení právních i morálních norem. Podle Kyjeva je ruské obvinění nepravdivou provokací cílící na šíření paniky a nedůvěry vůči ukrajinské armádě.

5. února informovala agentura ČTK, že kandidát francouzské umírněné pravice na prezidenta a dosavadní favorit nadcházejícího jarního prezidentského klání Francois Fillon byl obviněn z dalšího zneužívání státních peněz. Ještě jako poslanec francouzského parlamentu se měl v minulosti obohacovat z nevyužitých prostředků určených na platby parlamentním asistentům. Aféra kolem Fillona propukla již v předcházejícím týdnu, kdy byly zveřejněny informace o tom, že Fillonova manželka měla neoprávněně získat od státu jako asistentka svého muže téměř 832 tisíc eur. V současnosti proto sílí tlak na Fillona ze strany voličů i republikánských kolegů, aby odstoupil z kampaně.

Telegraficky

- Dne 2. února vydala britská vláda tzv. bílou knihu obsahující strategii pro vyjednávání podmínek britského odchodu z EU. Dokument stvrzuje již v lednu ohlášený záměr premiérky Theresy Mayové dosáhnout tzv. tvrdého brexitu.
- Dne 2. února byl zveřejněn průzkum pro německou veřejnoprávní televizi ARD ukazující, že pokud by Němci volili kancléře přímo, porazil by kandidát sociálních demokratů Martin Schulz (SPD) současnou kancléřku a šéfku křesťanských demokratů Angelu Merkelovou (CDU) o 16 %. Budoucího kancléře však zvolí parlament, jehož složení bude výsledkem podzimních voleb.

